Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (Judecător E.Bolocan)
Dosarul nr. 3a-1251/24
2-24022421-02-3a-30102024

D E C I Z I E

29 aprilie 2026 municipiul Chişinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

În componenţa:
Preşedintelui completului, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorilor Cașcaval Andrei și Bagrin Lucia
Grefier Jumiga Tamara

examinând în ședință publică, cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iulie 2024 și a hotărîrii suplimentare din 12 septembrie 2024, în cauza de contencios administrativ a reclamantului Gherman Oleg împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual defavorabil și a deciziei de soluționare a cererii cu obligarea autorității publice să emită act administrativ individual favorabil,

A C O N S T A T A T:

Obiectul și temeiurile acțiunii deduse judecății:

La 27 februarie 2024, avocatul Musteață Eugeniu, acționând în interesele reclamantului Gherman Oleg, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și a deciziei de soluționare a cererii cu obligarea autorității publice să emită act administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii, reprezentantul reclamantului a indicat că prin ordinul IGP nr. 57ef. din 31 ianuarie 2023, s-a dispus încetarea raportului de serviciu al funcționarului public cu statut special Gherman Oleg, conform art. 38 alin. (1) lit. c) (după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie), de la 2 februarie 2023. În legătură cu acest fapt, Inspectoratul de Poliţie Bălţi a emis certificatul despre vechimea în muncă din 7 februarie 2023, potrivit căruia s-a stabilit că vechimea în muncă ce permite dreptul la pensie a lui Gherman Oleg, conform art. 13 lit. a) al Legii nr.1544/1993, constituie 25 ani, 06 luni şi 24 zile. Totodată, conform certificatului IP Bălţi din 8 februarie 2023, s-a stabilit plata soldei lunare şi ajutorul material pentru calcularea pensiei în sumă de ***** lei.

Menționează că, la 11 ianuarie 2021, Gherman Oleg s-a adresat cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale, Oficiu teritorial - Bălţi, solicitând stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile art. 13 lit. a) al Legii nr. 1544/1993. Însă, prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale, Oficiu teritorial - Bălţi, nr. 02/2024/437 din 11 ianuarie 2024, reclamantului i-a fost stabilită pensia în cuantum de ***** lei, reieşind din vechimea în muncă de 25 ani şi 07 luni şi 50% din venitul pe ultimul an de activitate de ***** lei, deşi potrivit certificatului IP Bălţi din 8 februarie 2023, plata soldei lunare şi ajutorului material pentru calcularea pensiei s-a stabilit în sumă de *****lei.

Remarcă, că în decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale nu este indicat care din sumele reflectate în certificat au fost luate în calcul şi care nu, iar la rubricile „spor pentru gradul militar”, „salariu de funcţie” şi „spor pentru vechimea în muncă” este reflectat indicele „0”.

Notează că, la 30 ianuarie 2024, s-a adresat cu cerere prealabilă către CNAS, solicitând reexaminarea cererii de stabilire a pensiei, anularea deciziei CTAS Bălţi nr. 02/2024/437 din 11 ianuarie 2024 şi emiterea unei noi decizii de stabilire a pensiei pentru vechimea în muncă, reieşind din toate veniturile realizate şi reflectate în certificatul privind plata soldei lunare şi ajutorului material pentru calcularea pensiei, eliberat de IP Bălţi la 8 februarie 2023, în cuantum total de *****lei.

Consemnează că, prin răspunsul Casei Naţionale de Asigurări Sociale nr. 1066/24 din 12 februarie 2024 s-a refuzat în satisfacerea cererii prealabile, iar în motivarea răspunsului, autoritatea publică a indicat că în calculul pensiei nu au fost incluse sumele achitate cu titlu de spor pentru premiul unic, sporul pentru premiul anual, sporul pentru compensarea muncii prestate în condiții de risc sporit și sporul pentru cursuri de perfecţionare.

Partea reclamantă consideră că pârâtul nu a respectat prevederile art. 31 și 118 din Codul administrativ, nu a indicat în decizia adoptată motivele pentru care a ajuns să diminueze cuantumul soldei anuale, nu a indicat care sume le consideră neîntemeiate și de ce. De asemenea, consideră că, pârâtul a interpretat eronat prevederile legale şi în mod intenţionat a catalogat aceste plăţi ca având caracter compensatoriu.

Precizează că, în corespundere cu prevederile pct. 2 lit. a) din hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, pensiile persoanelor din corpul de comandă organelor afacerilor interne, se calculează din următoarele tipuri de drepturi băneşti: pentru persoanele din corpul de comandă a organelor afacerilor interne – din salariul funcţiei deţinute conform schemei de încadrare, salariul pentru gradul militar (gradul special), sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente, primite în ultimul an de serviciu.

Conform pct. 3 al hotărârii Guvernului nr. 78/94, în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se includ recompensele, plăţile, sporurile şi suplimentele care, conform legislaţiei în vigoare, sînt acordate permanent. Totodată, îndemnizaţia pentru executarea conştiincioasă a obligaţiunilor de serviciu, pentru disciplină ireproşabilă (premiile militarilor de la întreprinderile autogestionare) şi asistenţa materială se iau în considerare în mărimile real plătite în ultimul an de serviciu, dar nu mai mult decît mărimile prevăzute în anul calendaristic respectiv. Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizaţia de concediere şi plăţile compensatorii.

Se consideră plăţi compensatorii: - compensaţia pentru concediul nefolosit; - compensaţia în schimbul raţiei alimentare; - compensaţia în schimbul echipamentului; - compensaţia pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătăţii; - compensaţia pentru închirierea spaţiului locativ; - indemnizaţiile de transfer; - plăţile de asigurare; - indemnizaţiile de instalare, diurnele şi alte plăţi, raportate la cheltuielile de deplasare, precum şi sporurile şi suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă; - indemnizaţiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă şi corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate şi corupţiei al Ministerului Afacerilor Interne; - majorările la salariile de funcţie, plătite în timpul aflării în Forţele de menţinere a păcii, precum şi colaboratorilor instituţiilor penitenciare dislocate în or. Bender; - plăţile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor şi pentru munca sîrguincioasă; -pensiile şi alte plăţi cu caracter unic şi compensatoriu.

Partea reclamantă a relevat că legislatorul a indicat în mod expres şi exhaustiv care sunt plăţile compensatorii care nu se includ la calcularea pensiei, iar aşa plăţi ca premiul anual, sporul de compensare pentru munca prestată în condiţii de risc, sporul pentru cursuri de perfecţionare nu sunt incluse ca fiind exceptate.

Complementar, invocând prevederile art. 4 al Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, cu referire la noțiunea de „salariu lunar", a specificat, că plăţile achitate cu titlu de salariul lunar, a priori, nu pot fi concepute ca fiind plăţi compensatorii.

Totodată, a susținut că, reieşind din prevederile art.10 al Legii nr. 270/2018, aşa plăţi ca premiul anual, sporul de compensare pentru munca prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate şi sporul pentru performanţă sunt plăţi salariale.

A explicat, că potrivit art.18^1 al Legii nr. 270/2018, pentru munca prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate în perioada stării de urgenţă, de asediu sau de război ori în perioada stării de urgenţă în sănătate publică, personalul din unităţile bugetare poate beneficia de spor de compensare pentru munca prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate. (2) Sporul de compensare pentru munca prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate se acordă în conformitate cu art. 139^1 din Codul muncii nr. 154/2003, în mărime de până la 100% din salariul de bază.

În conformitate cu prevederile art. 139^1 alin. (2) din Codul muncii, sporul de compensare pentru munca prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate se stabileşte în mărime de până la 100 la sută din salariul de bază pe unitate de timp (oră sau zi), în funcţie de volumul de lucru şi de nivelul de pregătire profesională ale salariatului, pentru fiecare oră sau zi de muncă prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate.

Prin urmare, a conchis că, munca prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate nu este o plată cu caracter unic, deoarece se achită pentru munca efectiv prestată şi face parte din salariul lunar.

La fel, cu referire la prevederile art. 211 alin. (1) şi (3) al Legii nr. 270/2018, a punctat că premiul anual face parte din plăţi salariale, se acordă permanent, anual, pentru rezultatele activităţii în anul de gestiune, cu excepţia când salariatul a desfăşurat o activitate profesională ineficientă sau necorespunzătoare ori au fost sancţionaţi disciplinar.

Cu referire la practica judiciară, partea reclamantă a menționat că instanţele de judecată s-au expus cu privire la aplicabilitatea prevederilor art. 44 alin. (2) al Legii nr. 1544/1993, în raport cu premiul primit în ultimul an de activitate. Astfel, potrivit hotărârii Curţii de Apel Chişinău, nr. 3-2728/12 din 8 mai 2012, s-a statuat că ajutorul material pentru anul calendaristic nu face parte din indemnizaţia de concediere şi plăţi compensatorii care nu se includ în solda bănească respectivă.

În continuare, face trimitere la hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani din 10 octombrie 2023 (Dinu Vasiloi vs CNAS), nr. 2-23021470-12-3-10022023, în care instanța a statuat că suma pentru concediul ordinar suplimentar, ore suplimentare, spor condiţii de risc, se încadrează în acele tipuri de drepturi băneşti stabilite de legislator care se iau în considerare la stabilirea pensiei potrivit Legii nr. 1544/1993. De asemenea, face referire la hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Râşcani, nr. 2-22085870-12-3-17062022, din 1 martie 2023 (Doboş Vasile vs CNAS), menţinută prin Decizia Curţii de Apel Chişinău din 31 octombrie 2023 (2-22085870-02-3a-13052023), în care instanţa a ajuns la concluzia că, inter alia, premiul anual urmează a fi inclus în solda bănească din care se calculează pensia.

Reclamantul a mai evidențiat că, potrivit pct. 71 din hotărârea Curţii Constituţionale nr. 19 din 19 iulie 2016, dreptul la pensie, este tratat ca un drept de proprietate în sensul art. 1 din

Protocolul nr. 1 la Convenţie, nu poate fi privit doar ca un drept subiectiv civil, ci, în primul rând, acesta face parte din domeniul raporturilor de protecţie socială, şi prin natura lor social-juridică primară, pensiile sunt sursa principală şi permanentă de întreţinere a pensionarilor.

Suplimentar, remarcă asupra faptului că, în cauza Ştefanică şi alţii c. României, CtEDO recunoaşte că aprecierea faptelor unei cauze de către o instanţă inferioară şi evaluarea făcută de aceasta cu privire la dovezile existente pot conduce la rezultate diferite pentru părţi cu plângeri foarte asemănătoare. Această realitate nu încalcă în sine principiul securităţii raporturilor juridice. Totuşi, atunci când există divergenţe cu privire la aplicarea unor dispoziţii legale în esenţă similare în cazul persoanelor aflate în grupuri aproape identice, apare o problemă în privinţa securităţii raporturilor juridice. Astfel, în lumina consideraţiilor precedente, Curtea concluzionează că, în absenţa unui remediu care să rezolve aceste divergenţe, soluţionarea diferită a cererilor prezentate de mai multe perspane aflate în situaţii similare conduce la o stare de incertitudine, care trebuie să fi diminuat încrederea publicului în actul de justiţie, această încredere fiind cu certitudine o componentă esenţială a statului de drept (a se vedea mutatis mutandis, Vincic şi alţii împotriva Serbiei, nr. 44.698/06, paragraful 56). Incertitudinea juridică în cauză i-a privat pe reclamanţi de un proces echitabil. Prin urmare, a fost încălcat art. 6 § 1 în această privinţă.

Reclamantul Gherman Oleg a solicitat anularea Deciziei CNAS, Oficiul Teritorial Bălţi nr. 02/2024/437 din 11 ianuarie 2024 şi refuzul Casei Naţionale de Asigurări Sociale nr. 1066/24 din 12 februarie 2024; obligarea Casei Naţionale de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ favorabil privind stabilirea pensiei lui Gherman Oleg, reieşind din toate veniturile realizate şi reflectate în Certificatul IP Bălţi privind plata soldei lunare şi ajutorului material pentru calcularea pensiei și încasarea de la Casa Naţională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Gherman Oleg a cheltuielilor de judecată suportate.

Soluția instanței de judecată:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iulie 2024, s-a admis parțial acțiunea în contencios administrativ.

S-a anulat decizia CNAS OT Bălți nr. 02/2024/437 din 11 ianuarie 2024 și decizia CNAS de soluționare a cererii prealabile nr.1066/24 din 12 februarie 2024 și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil privind stabilirea pensiei lui Gherman Oleg cu includerea în calculul pensiei inclusiv a sumelor plătite cu titlu de premiu anual și a sumelor plătite pentru munca prestată în condiții de risc, în baza certificatului eliberat de IP Bălți nr. 34/23-2607 din 08 februarie 2023.

În rest, în partea în care solicită obligarea pârâtului să emită act administrativ privind stabilirea pensiei lui Gherman Oleg cu includerea în calculul pensiei a sumelor plătite cu titlu de premiu unic și a sumelor plătite cu titlu de compensare a cheltuielilor pentru efectuarea cursurilor de perfecționare, acțiunea în contencios administrativ s-a respins ca fiind neîntemeiată.

S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu sediul în mun. Chișinău, str. Gheorghe Tudor nr. 3, în beneficiul lui Gherman Oleg, IDNP *****, domiciliat în mun. Bălți, str. P. Boțu nr. 83, ap. 39, suma de 250 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 12 septembrie 2024, s-au admis parțial cerințele reclamantului privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu sediul în mun. Chișinău, str. Gheorghe Tudor nr. 3, în beneficiul lui Gherman Oleg, IDNP *****, domiciliat în mun. Bălți, str. P. Boțu nr. 83, ap. 39, suma de 3 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică reale, necesare și rezonabile, în rest cerințele privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Calea de atac exercitată:

Nefiind de acord cu hotărârea instanţei de fond, la 17 iulie 2024, CNAS a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iulie 2024, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f. d. 72-73).

La 9 octombrie 2024, CNAS a declarat apel împotriva hotărîrii suplimentare din 12 septembrie 2024.

La 4 noiembrie 2024, CNAS a prezentat apelul desfășurat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iulie 2024.

În motivarea cererii de apel, partea apelantă a invocat că hotărârea primei instanțe este emisă în mod pripit, fără o examinare minuțioasă a normelor legale incidente și cu o interpretare eronată a dispozițiilor aplicabile.

Aceasta a relatat că intimatului i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă începând cu 3 februarie 2023, în baza Legii nr. 1544/1993, cuantumul pensiei fiind calculat din solda bănească indicată în certificatul eliberat de Inspectoratul de Poliție Bălți. Totodată, a menționat că certificatul privind solda bănească a fost prezentat de instituția de forță și semnat inclusiv de intimat.

Apelanta a invocat că cererea prealabilă formulată de intimat împotriva deciziei de stabilire a pensiei a fost respinsă în mod întemeiat, deoarece, potrivit art. 44 alin. (2) din Legea nr. 1544/1993 și pct. 3 din hotărârea Guvernului nr. 78/1994, în baza de calcul a pensiei puteau fi incluse doar recompensele, plățile, sporurile și suplimentele acordate cu caracter permanent.

În opinia apelantei, instanța de fond a interpretat greșit sintagma referitoare la plățile acordate permanent și a dispus în mod neîntemeiat includerea în calculul pensiei a unor drepturi salariale care nu aveau caracter permanent. Aceasta a susținut că remunerarea pentru ore suplimentare, premiile, premiul anual, sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit și sporul pentru cursuri de perfecționare nu reprezentau plăți permanente și, prin urmare, nu puteau fi luate în considerare la stabilirea cuantumului pensiei.

De asemenea, apelanta a notat că, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare, cadrul normativ referitor la salarizarea personalului bugetar și a efectivelor din sistemul de ordine publică a fost modificat, fiind instituite noi componente ale salariului și noi categorii de plăți suplimentare. În acest context, a subliniat că premiul anual, premiile unice și sporul de compensare pentru condiții nefavorabile reprezentau plăți suplimentare distincte, care nu puteau fi asimilate sporurilor permanente prevăzute de legislația privind pensiile.

În continuare, apelanta a precizat că la dosarul de pensionare a fost anexat certificatul privind solda bănească, iar toate sumele eligibile au fost incluse în calculul pensiei. Au fost excluse doar premiul unic, premiul anual, sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit și sporul pentru cursuri de perfecționare, întrucât acestea nu aveau caracter permanent.

În concluzie, apelanta a considerat că nu existau temeiuri pentru anularea deciziei de stabilire a pensiei și a susținut că instanța de fond a apreciat în mod defectuos și arbitrar probele

administrate. În consecință, aceasta a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantului să fie respinsă ca neîntemeiată.

La 6 noiembrie 2024, CNAS a prezentat apelul desfășurat împotriva hotărîrii suplimentare din 12 septembrie 2024.

În argumentarea apelului, partea apelantă a invocat că nu este de acord cu hotărârea suplimentară din 12 septembrie 2024, prin care prima instanță a obligat-o să compenseze reclamantului suma de 3 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. Aceasta a invocat că instanța de fond a pronunțat o hotărâre pripită, fără a examina minuțios cadrul normativ aplicabil și fără a aprecia corect probele administrate.

Apelanta a evidențiat că, potrivit practicii judiciare și jurisprudenței relevante, cheltuielile de asistență juridică puteau fi compensate doar în măsura în care erau reale, necesare și rezonabile, iar partea care solicita compensarea trebuia să demonstreze, prin probe, plata onorariului și volumul efectiv al activității avocatului. În opinia sa, intimatul nu a demonstrat aportul real al avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă, aptitudinile speciale necesare și celelalte criterii relevante pentru justificarea cuantumului solicitat.

Totodată, apelanta a apreciat că suma cheltuielilor de asistență juridică este exagerată, iar instanța de fond a efectuat o apreciere defectuoasă și arbitrară a probelor, cu încălcarea normelor de procedură și a dreptului la un proces echitabil.

În consecință, apelanta a solicitat admiterea apelului, casarea hotărîrii suplimentare din 12 septembrie 2024 și pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică să fie respinsă ca neîntemeiată.

Poziția intimatei pe marginea apelului:

La 23 iunie 2025, avocatul Mustață Eugeniu în interesele intimatului Gherman Oleg a depus explicații scrise pe marginea apelurilor declarate de CNAS împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iulie 2024 și a hotărârii suplimentare din 12 septembrie 2024. A solicitat respingerea apelurilor declarate de CNAS și menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iulie 2024 și a hotărârii suplimentare din 12 septembrie 2024. Totodată, a solicitat compensarea cheltuielilor judiciare suportate în apel de către intimat.

Admisibilitatea apelului:

Potrivit fișei de repartizare repetată a dosarului, la 19 februarie 2026, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza de contencios administrativ a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Bagrin Lucia.

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului.

Potrivit art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanţei de apel.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost pronunțat public la 9 iulie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 17 iulie 2024,

prin intermediul poștei electronice (f. d. 72-73). Astfel, Completul judiciar constată că apelul a fost depus în termenul legal.

La fel se reține că dispozitivul hotărârii suplimentare a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost pronunțat public la 12 septembrie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 9 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f. d. 100-101). Astfel, Completul judiciar constată că apelul a fost depus în termenul legal.

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată.

În speță, hotărârile motivate au fost notificate părții apelante la 9 octombrie 2024, iar motivarea apelului a fost depusă la 4 noiembrie 2024 - prin intermediul poștei electronice (f. d. 112-115) și respectiv la 6 noiembrie 2024 (f. d. 116-119), adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

În astfel de circumstanțe, în temeiul reglementărilor prevăzute la art. 232-233, 236 și 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererii de apel în cauză, motiv din care se purcede la examinarea apelului în fond.

Argumentele părţilor în cadrul judecării apelului:

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, avocatul Musteață Eugeniu, acționând în interesele intimatului Gherman Oleg a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărîlor instanței de fond.

Reprezentantul apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale, în ședința de judecată a instanței de apel, nu s-a prezentat, procedura de citare a fost respectată. Totodată, a depus cerere de examinare a cauzei în lipsa sa. Astfel, Colegiul judiciar consideră posibilă examinarea cauzei în apel, în lipsa apelantei.

Aprecierea instanţei de apel:

Audiind explicaţiile reprezentantului intimatului, apreciind materialele dosarului şi înscrisurile administrate, verificând argumentele expuse în cererea de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale este întemeiat, motiv din care urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iulie 2024, din următoarele considerente.

Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:

În conformitate cu art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Potrivit art. 17 din Codul administrativ, Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În acord cu dispozițiile art. 39 din Codul administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

În conformitate cu art. 189 din Codul administrativ, (1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

În temeiul art. 10 din Codul administrativ, (1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 din Codul administrativ, (1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

În conformitate cu art. 19 din Codul administrativ, Cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative.

Potrivit art. 162 din Codul administrativ, (1) Procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

(2) Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.

(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;

b) emiterea unui act administrativ individual.

În conformitate cu art. 208 din Codul administrativ, (1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

După cum rezultă din materialele cauzei elucidate anterior, urmează că, până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ, reclamantul a respectat procedura prealabilă.

În temeiul dispozițiilor art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia;

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea, a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, cât și cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

Cu referire la fondul acțiunii:

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169-171.

Potrivit dispoziţiilor art. 219 alin. (1), (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii- casează parțial hotărârea primei instanțe și emite o altă decizie în partea casată;

Potrivit dispozițiilor art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă:

a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin;

b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente;

c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei;

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

Prevederile legale enunţate impun în mod expres, obligația instanţei de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform practicii CEDO instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Colegiul judiciar reține că prezenta cauză are ca obiect reexaminarea cererii de stabilire a pensiei, pentru vechime în muncă a funcționarului cu statut special, reglementată de Legea nr. 1544/1993, precum și de actele normative subsecvente, inclusiv hotărârea Guvernului nr. 78/1994.

În această materie, instanța de judecată este chemată să verifice legalitatea actului administrativ individual, respectiv corectitudinea aplicării normelor privind baza de calcul a pensiei, fără a substitui autoritatea publică în exercitarea atribuțiilor sale, ci exclusiv în limitele controlului de legalitate.

Colegiul judiciar subliniază că instanța de fond a reținut corect situația de fapt și a identificat corect cadrul normativ general, însă a interpretat neuniform natura juridică a unor componente salariale incluse în baza de calcul a pensiei.

Din materialele cauzei rezultă că la 31 ianuarie 2023, prin ordinul Inspectoratului General al Poliției nr. 57ef., s-a dispus încetarea raporturilor de serviciu ale reclamantului Gherman Oleg, în temeiul art. 38 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie. (f. d. 10)

La 7 februarie 2023, de către Inspectoratul de Poliție Bălți, reclamantului i-a fost eliberat certificatul cu nr. 34/23-2495, potrivit căruia Gherman Oleg, activând în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, a acumulat o vechime în muncă totală, cu avantaje, de 25 ani 06 luni și 24 zile (f. d. 11).

La 8 februarie 2023, de către contabilitatea Inspectoratului de Polițe Bălți, reclamantului i-a fost eliberat certificatul nr.1 privind plata soldei lunare și ajutorului material pentru calcularea pensiei, din care reiese că suma venitului realizat în ultimele 12 luni de activitate constituie ***** lei. (f. d. 12, f. d. 40 - dosar administrativ)

Astfel, la 8 februarie 2023, reclamantul a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți cerere privind stabilirea pensiei în baza Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, care a fost respinsă prin decizia nr. 02/2023/3381 din 13 februarie 2023, pe motivul neîntrunirii vechimii în muncă necesare (f. d. 1, 2, 41 dosar administrativ).

La 11 ianuarie 2024, reclamantul s-a adresat repetat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți cu cerere privind stabilirea pensiei în baza Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993. (f. d. 43 dosar administrativ)

Prin decizia CNAS OT Bălți nr. 02/2024/437 din 11 ianuarie 2024, reclamantului i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în proporție de 50% din suma soldei, în mărime de *****/lunar, începând 3 februarie 2023, iar în urma indexării la 1 aprilie 2023 cuantumul pensiei urmând să constituie *****lei. (f. d. 13)

Nefiind de acord cu mărimea pensiei stabilite, la 30 ianuarie 2024, Gherman Oleg a contestat cu cerere prealabilă decizia CNAS OT Bălți nr. 02/2024/437 din 11 ianuarie 2024, solicitând anularea acesteia, reexaminarea cererii de stabilire a pensiei și emiterea unei noi decizii privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din toate veniturile realizate și reflectate în certificatul privind plata soldei lunare și ajutorului material pentru calcularea pensiei, nr.1 din 8 februarie 2023, eliberat de Inspectoratul de Poliție Bălți, în suma totală de ***** lei. (f. d.14)

Prin răspunsul nr.1066/24 din 12 februarie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat în admiterea cerințelor reclamantului Gherman Oleg, indicând că nu există temei de a satisface solicitările adresate. (f. d. 32)

La 27 februarie 2024, avocatul Musteață Eugeniu, acționând în interesele reclamantului Gherman Oleg, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și a deciziei de soluționare a cererii cu obligarea autorității publice să emită act administrativ individuala favorabil.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iulie 2024, s-a admis parțial acțiunea în contencios administrativ.

S-a anulat decizia CNAS OT Bălți nr. 02/2024/437 din 11 ianuarie 2024 și decizia CNAS de soluționare a cererii prealabile nr.1066/24 din 12 februarie 2024 și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil privind stabilirea pensiei lui Gherman Oleg cu includerea în calculul pensiei inclusiv a sumelor plătite cu titlu de premiu anual și a

sumelor plătite pentru munca prestată în condiții de risc, în baza certificatului eliberat de IP Bălți nr. 34/23-2607 din 08 februarie 2023.

În rest, în partea în care solicită obligarea pârâtului să emită act administrativ privind stabilirea pensiei lui Gherman Oleg cu includerea în calculul pensiei a sumelor plătite cu titlu de premiu unic și a sumelor plătite cu titlu de compensare a cheltuielilor pentru efectuarea cursurilor de perfecționare, acțiunea în contencios administrativ s-a respins ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 48 al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securităţii statului, Centrului Naţional Anticorupție şi ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Naţională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Potrivit prevederilor art. 49 alin. (3) al Legii nr. 1544 din iunie 1993, (1) Militarii în termen, militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, ofiţerii de protecţie şi colaboratorii organelor securităţii statului, Centrului Naţional Anticorupţie şi membrii familiilor acestora depun cerere de stabilire a pensiei la organul de asigurări sociale. (2) Acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul de asigurări sociale în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare. (3) Organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (cîștigul), eliberate de organele abilitate.

În temeiul art.13 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544 din 23 iunie 1993, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puţin 20 de ani şi 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani.

În temeiul art. 14 lit. a) al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabileşte în următoarele proporţii: a) pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi pentru funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, care au o vechime în serviciu stabilită la art. 13 lit. a) - 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionaţi pentru limită de vârstă sau din motive de boală -55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) - 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

În acord cu dispozițiile art. 44 al Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23.06.1993, (1) Pensia pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare și pentru familiile lor se calculează din solda acestora.

(2) Pensia pentru persoanele menţionate se calculează din salariul funcţiei, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente primite în

ultimul an de serviciu, cu excepţia plăţilor compensatorii şi a îndemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor băneşti de întreţinere pe un an.

Aderent, în temeiul pct. 2 lit. a) al hotărârii Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiilor și indemnizațiile militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, pensiile militarilor care au îndeplinit serviciul pe bază de contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare corpului de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră (cu excepţia persoanelor indicate în subpunctele „b" şi „c" ale prezentului punct) se calculează din salariul funcţiei deţinute conform schemei de încadrare, salariul pentru gradul militar (gradul special), sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înaintate de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente, primite în ultimul an de serviciu.

În temeiul prevederilor pct. 3 al hotărârii Guvernului nr. 78/1994, în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor se includ recompensele, plățile, sporurile și suplimentele, care conform legislației în vigoare, sunt acordate permanent.

Totodată, indemnizaţia pentru executarea conştiincioasă a obligaţiunilor de serviciu, pentru disciplină ireproşabilă (premiile militarilor de la întreprinderile autogestionare) şi asistenţa materială se iau în considerare în mărimile real plătite în ultimul an de serviciu, dar nu mai mult decît mărimile prevăzute în anul calendaristic respectiv.

Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor primite în ultimul an de serviciu, indemnizația de concediere și plățile compensatorii.

Se consideră plăți compensatorii**:** - compensația pentru concediul nefolosit; - compensația în schimbul rației alimentare; - compensația în schimbul echipamentului; - compensația pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătății; - compensația pentru închirierea spațiului locativ; - indemnizațiile de transfer; - plățile de asigurare; - îndemnizațiile de instalare, diurnele și alte plăți, raportate la cheltuielile de deplasare, precum și sporurile și suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă; - îndemnizațiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă și corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate și corupției al Ministerului Afacerilor Interne; - majorările la salariile de funcție, plătite în timpul aflării în Forțele de menținere a păcii, precum și colaboratorilor instituțiilor penitenciare dislocate în or. Bender; - plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor și pentru muncă sârguincioasă; - sporul la salariul de funcţie în cuantum de 50%, prevăzut de art.29 pct.5 al Legii cu privire la funcționari publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare nr.1036-XIII din 17 decembrie 1996; - pensiile și alte plăți cu caracter unic și compensatoriu.

În temeiul pct. 4 al hotărârii Guvernului nr. 78/1994, pentru calcularea mediei lunare a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se stabilesc următoarele perioade de decontare: a) militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne corpului de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupție şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare - ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii (decedării) (de la data de 1 până la data de 1); b) militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare persoanelor din corpul de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră, care au îndeplinit serviciul mai puțin de un an, li se iau în calcul lunile calendaristice precedente

concedierii (decedării) (de la data de 1 până la data de 1), iar militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, precum şi membrilor familiilor lor din rândurile pensionarilor - 12 luni calendaristice; c) pentru militarii, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare persoanele din corpul de ofițeri şi subofițerii al Poliţiei de Frontieră, care s-au aflat în serviciu mai puțin de o lună, perioada de decontare se calculează ca o lună calendaristică deplină.

Media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se deduce astfel: a) sumele recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor (cu excepţia celor enumerate în alineatul trei al punctului 3 din prezenta hotărâre) plătite (care trebuiau plătite) în perioada de decontare se adună şi se împart la numărul de luni din perioada de decontare; b) pentru persoanele concediate până la punerea în aplicare a Legii nr. 1426-XIII din 23 decembrie 1997, sumele recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor prevăzute pentru stabilirea pensiei categoriilor respective de militari, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, care îşi îndeplinesc serviciul, se adună şi se împart la numărul de luni din perioada de decontare.

Normele citate reglementează condițiile de stabilire și modul de calcul al pensiilor pentru militari, persoanele din organele afacerilor interne, funcționarii publici cu statut special și alte categorii asimilate. Dreptul la pensie pentru vechime în serviciu este condiționat de realizarea unui anumit stagiu de serviciu, iar cuantumul pensiei se stabilește în funcție de vechimea acumulată și de motivele încetării raporturilor de serviciu.

Stabilirea pensiei se realizează de către autoritatea competentă în domeniul asigurărilor sociale, în baza unei cereri și a actelor justificative, aceasta având dreptul să verifice autenticitatea documentelor care confirmă vechimea în serviciu și veniturile luate în calcul.

Baza de calcul a pensiei o constituie solda sau salariul persoanei la data eliberării din serviciu, incluzând salariul funcției, salariul pentru grad, sporul pentru vechime și media lunară a recompenselor, sporurilor și suplimentelor cu caracter permanent acordate în ultima perioadă de activitate. La determinarea acestei medii se iau în considerare doar plățile cu caracter permanent, fiind excluse indemnizațiile de concediere, compensațiile și alte plăți unice sau cu caracter compensatoriu.

Calcularea mediei lunare a sporurilor și suplimentelor se efectuează, de regulă, pe baza veniturilor obținute în ultimele 12 luni calendaristice de serviciu, prin raportarea sumelor eligibile la perioada de referință, astfel încât pensia să reflecte nivelul real al remunerației permanente de care persoana a beneficiat înainte de încetarea activității.

La caz, Colegiul judiciar reiterează că reclamantul Gherman Oleg a deținut funcția de funcționar public cu statut special în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, fiind încetat raportul de serviciu la atingerea vechimii necesare pentru pensionare.

Ulterior, în baza certificatului privind veniturile realizate în ultimele 12 luni de activitate, au fost evidențiate mai multe tipuri de plăți, inclusiv: *salariul de funcţie şi sporuri permanente; plăți cu caracter de recompensă anuală (premiu anual); plăți pentru condiții de muncă cu risc sporit; alte plăți ocazionale (premiu unic, compensări pentru cursuri etc.).*

Casa Națională de Asigurări Sociale a exclus din baza de calcul anumite sume, considerând că acestea nu au caracter permanent sau nu se încadrează în categoria veniturilor eligibile pentru calculul pensiei.

Instanța de fond a admis parțial acțiunea, obligând autoritatea să includă inclusiv ***premiul anual și sporul pentru condiții de risc.***

Cu privire la premiul anual - natura juridică și regimul de includere

Colegiul judiciar reține că art. 44 din Legea nr. 1544/1993 stabilește că pensia se calculează din: salariul funcției; salariul pentru grad; sporul de vechime; media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente.

Totodată, hotărârea Guvernului nr. 78/1994 detaliază expres că în baza de calcul se includ doar plățile care au caracter permanent, stabil și sistematic, fiind parte integrantă a remunerației lunare obișnuite.

Din analiza reglementării rezultă că legiuitorul a instituit un criteriu esențial de includere în baza de calcul: caracterul constant al venitului, și nu simpla existență a unei plăți în perioada de referință.

Premiul anual, prin natura sa juridică, reprezintă:o plată acordată o dată pe an; condiționată de evaluarea performanței; variabilă ca întindere și existență; lipsită de caracter de continuitate salarială.

Prin urmare, chiar dacă este reflectat în certificatul de venit, premiul anual nu poate fi asimilat unei componente permanente a soldelor lunare.

Colegiul judiciar reține că instanța de fond a interpretat extensiv noțiunea de „alte recompense”, ignorând criteriul de stabilitate impus de actul normativ subsecvent, ceea ce a condus la includerea nejustificată a unei plăți ocazionale în baza de calcul a pensiei.

O astfel de interpretare contravine principiului legalității stricte în materia prestațiilor sociale, unde drepturile sunt stabilite exclusiv în limitele expres prevăzute de lege.

Cu privire la sporul pentru condiții de risc sporit

În ceea ce privește sumele acordate pentru munca prestată în condiții de risc sporit, Colegiul judiciar constată că acestea au o natură juridică diferită. Aceste plăți:sunt legate direct de exercitarea funcției; se acordă în mod repetat pe durata activității; reprezintă o componentă de remunerare a condițiilor de muncă.

Spre deosebire de premiul anual, aceste sporuri nu au caracter ocazional, ci sunt integrate în sistemul de salarizare al funcției exercitate.

De asemenea, legislația specială nu le exclude expres din baza de calcul, iar interpretarea sistematică a art. 44 din Legea nr. 1544/1993 conduce la concluzia că acestea se încadrează în categoria „altor sporuri și suplimente” cu caracter salarial.

Prin urmare, Completul judiciar apreciază că includerea acestora în baza de calcul a pensiei este legală, iar soluția instanței de fond este corectă în această parte.

La caz, Colegiul judiciar reține că instanța de fond a comis o eroare de interpretare a normei juridice, constând în: extinderea nejustificată a sferei veniturilor incluse în calculul pensiei; ignorarea criteriului de permanență și regularitate; asimilarea premiului anual cu veniturile salariale permanente.

Această eroare a influențat parțial soluția pronunțată și impune reformarea hotărârii în limita criticii formulate în apel.

În raport de cele expuse, Colegiul judiciar constată că apelul este întemeiat în parte. Prin urmare, Completul specializat conchide asupra admiterii apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale; casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea includerii în calculul pensiei a sumelor plătite cu titlu de premiu anual, în baza certificatului eliberat de IP Bălți nr. 34/23-2607 din 08 februarie 2023.

Completul judiciar apreciază că această soluție asigură interpretarea corectă și uniformă a legislației speciale în materia pensiilor pentru funcționarii cu statut special, respectând în același timp principiul legalității și cel al securității juridice.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar de a menține în rest hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iulie 2024 și hotărârea suplimentară din 12 septembrie hotărârea 2024, fără modificări.

Colegiul judiciar apreciază că soluția primei instanțe privind compensarea cheltuielilor de judecată este legală și întemeiată. Întrucât acțiunea reclamantului a fost admisă, în condițiile legii, acesta este îndreptățit la recuperarea taxei de stat în cuantum de 250 lei, achitată la depunerea cererii de chemare în judecată. Totodată, acordarea cu titlu de compensare a sumei de 3 000 lei pentru asistența juridică corespunde principiilor necesității, realității și rezonabilității cheltuielilor de judecată, prima instanță apreciind în mod corect proporționalitatea acestora în raport cu complexitatea cauzei, volumul activității desfășurate de reprezentant și soluția pronunțată. Argumentele invocate în calea de atac nu infirmă legalitatea și temeinicia concluziilor instanței de fond sub acest aspect și nu justifică modificarea hotărârii și a hotărârii suplimentare în partea ce ține de cheltuielile de judecată. Din aceste considerente, Colegiul judiciar consideră necesar de a menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iulie 2024 și hotărârea suplimentară din 12 septembrie 2024, fără modificări în această parte.

Referitor la pretenția intimatului privind compensarea cheltuielilor de judecată în apel, Colegiul judiciar reține că, în materia cheltuielilor de judecată, regula fundamentală este cea a culpei procesuale, potrivit căreia partea care pierde procesul suportă cheltuielile efectuate de partea care a avut câștig de cauză. Totuși, această regulă nu operează în mod rigid în ipoteza admiterii parțiale a căii de atac, situație în care instanța este obligată să aplice criteriul proporționalității.

În speță, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost admis doar parțial, fiind modificată hotărârea primei instanțe exclusiv în ceea ce privește includerea premiului anual în baza de calcul a pensiei, în timp ce soluția privind includerea sporului pentru condiții de risc a fost menținută.

Prin urmare, rezultatul procesual este unul mixt, fără câștig integral al vreuneia dintre părți.

În aceste condiții, Colegiul judiciar apreciază că reclamantul a avut în continuare un câștig substanțial în litigiu, întrucât dreptul său la recalcularea pensiei a fost confirmat în parte, iar nelegalitatea actului administrativ a fost reținută parțial. Totodată, pârâta rămâne în culpă procesuală pentru emiterea unui act administrativ neconform în măsura în care a determinat necesitatea sesizării instanței.

Raportat la complexitatea cauzei, volumul probatoriului administrat și natura specializată a litigiului, instanța consideră că suma de 3.000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică este rezonabilă și proporțională.

În consecință, chiar în condițiile admiterii parțiale a apelului, se justifică menținerea obligației CNAS de a suporta cheltuielile de judecată stabilite de prima instanță.

În consecință, Colegiul judiciar consideră necesar de a admite apelul declarat de CNAS, de a casa parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 09 iulie 2024, cu emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea reclamantului Gherman Oleg, în partea includerii în calculul pensiei a sumelor plătite cu titlu de premiu anual, în baza certificatului eliberat de IP Bălți nr. 34/23-2607 din 08 februarie 2023, se respinge ca nefondată, iar, în rest, Judecătoriei Chișinău,

sediul Rîșcani din 09 iulie 2024 și hotărîrea suplimentară din 12 septembrie hotărârea 2024, se mențin fără modificări.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin (1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E:

Apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, se admite.

Se casează parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 09 iulie 2024 și se emite o nouă decizie, prin care acțiunea reclamantului Gherman Oleg împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual defavorabil și a deciziei de soluționare a cererii cu obligarea autorității publice să emită act administrativ individual favorabil, *în partea includerii în calculul pensiei a sumelor plătite cu titlu de premiu anual, în baza certificatului eliberat de IP Bălți nr. 34/23-2607 din 08 februarie 2023*, **se respinge ca nefondată.**

În rest, Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iulie 2024 și hotărîrea suplimentară din 12 septembrie hotărârea 2024, se mențin fără modificări.

Se încazează din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Gherman Oleg suma de 3000 lei (trei mii lei) cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Decizia este executorie de la emitere, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Preşedintele completului,

judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Cașcaval Andrei

Bagrin Lucia